Світлана Татчин
викладач,
ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника»,
м. Івано-Франківськ,
Галина Дземан
ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника»,
м. Івано-Франківськ

МЕТОДИ ОЦІНКИ НАДХОДЖЕНЬ ЗАПАСІВ ЗА НОРМАТИВНО-ПРАВОВОЮ БАЗОЮ ФОРМУВАННЯ ОБЛІКОВОЇ ПОЛІТИКИ

Для ефективної діяльності підприємства на високому рівні є постійна наявність оборотних активів у вигляді запасів.

Запаси – це оборотні активи (сировина і матеріали, паливо, тара і тарні матеріали, будівельні матеріали та інші), які перебувають у процесі виробництва з метою подальшого продажу продукту виробництва.

Методи, принципи та процедури обліку запасів встановлено відповідним стандартом обліку – П(С)БО 9 "Запаси". Запаси **–** це активи, які (ст. 4):

– утримуються для подальшого продажу (розподілу, передачі) за умов звичайної господарської діяльності;

– перебувають у процесі виробництва з метою подальшого продажу продукту виробництва;

– утримуються для споживання під час виробництва продукції, виконання робіт та надання послуг, а також управління підприємством [1].

Для цілей бухгалтерського обліку запаси включають:

– сировину, основні й допоміжні матеріали, комплектуючі вироби та інші матеріальні цінності, що призначені для виробництва продукції, надання послуг, обслуговування виробництва й адміністративних потреб;

– незавершене виробництво у вигляді незакінчених обробкою і складанням вузлів, виробів та незакінчених технологічних процесів;

– готову продукцію, що виготовлена на підприємстві, призначена для продажу і відповідає технічним та якісним характеристикам, передбаченим договором або іншим нормативно-правовим актом;

– товари у вигляді товарно-матеріальних цінностей, що придбані (отримані) та утримуються підприємством з метою подальшого продажу;

– малоцінні та швидкозношувані предмети, що використовуються протягом більше одного року або нормального операційного циклу, якщо він більше одного року;

– поточні біологічні активи, якщо вони оцінюються за П(С)БО 9 "Запаси", а також сільськогосподарська продукція і продукція лісового господарства після її первісного визнання.

Первісною вартістю запасів, що придбані за плату, є собівартість запасів, яка складається з таких фактичних витрат:

– суми, що сплачуються згідно з договором постачальнику (продавцю) за вирахуванням непрямих податків;

– суми ввізного мита;

– суми непрямих податків у зв'язку, які не відшкодовуються підприємству;

– транспортно**-**заготівельні витрати (витрати на заготівлю запасів, оплата тарифів (фрахту), вантажно**-**розвантажувальні роботи і транспортування запасів усіма видами транспорту до місця їх використання, включаючи витрати зі страхування ризиків транспортування запасів);

– інші витрати, які безпосередньо пов'язані з придбанням запасів і доведенням їх до стану, в якому вони придатні для використання у запланованих цілях [2].

Водночас за обліковою політикою необхідно визначити, що первісною вартістю запасів, які виготовляють власними силами підприємства, визнають їхню виробничу собівартість, яку визнають за Положенням (стандартом) бухгалтерського обліку 16 "Витрати". Первісною вартістю запасів, що внесені до статутного капіталу підприємства, визнають погоджену засновниками (учасниками) підприємства їх справедливу вартість.

Не включаються до первісної вартості запасів, а належать до витрат того періоду, в якому вони

були здійснені (встановлені):

– понаднормові втрати і нестачі запасів;

– відсотки за користування позиками; витрати на збут;

– загальногосподарські та інші подібні витрати, які безпосередньо не пов'язані з придбанням і доставкою запасів та приведенням їх до стану, в якому вони придатні для використання у запланованих цілях.

Отже, можна дійти висновку, що методика оцінки надходжень і запасів за нормативно-правовою базою формується за обліковою політикою П(С)БО 9 "Запаси" і "16 Витрати". Запаси виконують призначення для реалізації або споживання протягом операційного циклу або протягом 12 місяців з дати балансу.

Список використаних джерел

1. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 9 "Запаси", затверджене наказом Міністерства фінансів України від 20 жовтня 1999 р. № 246.

2. Пархоменко В. Методичні рекомендації по застосуванню регістрів бухгалтерського обліку *Бухгалтерський облік і аудит*. 2008. № 6. С. 21-23.